

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Kül-monorutorca 181. szám.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-szor 5 kr., s minden hirdetés után 30 kr. bályegdi.

Hirdetések felvételnek Bácsban Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Hasenstein és Vogelmel (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön s szombaton délen.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

A „K. Közlöny” előfizetési ára:

Félévre 6 forint o. ért.

Évnegyedre 3 " " "

Egy óra 1 " " "

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny” magán távsürgönye.

Pest, márcz. 29. délután. A közösügyi általános vita befejeztetett. Holnap szavazás. A többség a bizottsági többség javaslata mellett bizonyos. Holnap ujjonczozási törvényjavaslat terjesztetik elé.

Pest, márcz. 23. 1867.

(D.) Ha az erdélyi részekben a miniszteriumnak szabad kéz hagyatott, az nem azért adatott, hogy a status quot fentarhassa ott, hanem azért, hogy oly irányban a mint a Királyhágón inneni reorganisatiót már az országgyűlés által kimondott alapokon megkezd, igyekezze az erdélyi alsóbb s felsőbb hatóságok szervezését is átvinni.

Mi tul nem viszzük követeléseinket a kormány irányában, elismerjük az Erdély némi részeiben felmerülhető nehézségeket. Két szempont van azonban, a mit, reméljük, egy ily kormány, melynek tiszta hazafiságáról s alkotmányos törekvéséről biztosak vagyunk, szeme elől nem téveszthet: egyik az, hogy oly részek, helyek és hatóságok, a hol ugyanazon jogok és elvek átvitele, melyek a magyarországi reorganisatió irányul szolgáltnak, semmi akadályba sem ütközik, az ország törvényei mellett mindig híven buzgó s üdvöket annak gyors teljesítésétől váró, s benn e részben teljes egyetértésben álló törvényhatóságok és városok semmi esetre se contumacirozassanak egyelőre se, valamely más, benn egyetértésben nem álló hatóság reorganisatió képtelensége miatt, s így ott, hol az ujjászervezés a törvények alapján s egyedül így a nép általános kívánata, az semmi hosszúság tusakodást s előkészületeket nem követelvé, ott a restauratio a törvények értelmében gyorsan végrehajtassék.

Igen természetes, miképp ezen kívül óhajtsunk és várokozunk az is, hogy oly törvényhatóságokban is, hol a bennlakók között jó egyetértés malasztja még az alkotmányos rendezést eléggé nem biztosíthatja, főczél legyen a kedélyek megnyugtásával s kibékítésével, mielőbb s mihelyt lehet a restitutiót átvinni s megindítani a megyei életet, mely a közszellemet ébreszti, s a közjólét érdekében intézkedések sok értékű első tűzhelye gyanánt szolgál.

A másik szempont, a mit figyelmet igénylőnek tartunk, s a mi főképp oly álamban, hol külső nyomások ellenében az alkotmány védelménél a nemzet a legszilárdabb politikai jellemre és összetartásra van utalva, kiválólag tekintetbe veendő; a politikai moral szempontja. E részben tul nem viszzük ugyan követeléseinket, de megvárjuk azt, a mennyit a legnagyobb türelem is megkíván.

1791-ben az erdélyi országgyűlésen Wesselényi Miklós nota-büntetést kért azokra, a kik a József császár alkotmánysértő rendszerének szolgálatába adván magokat, a haza alkotmányának felforgatására segédkeztetnek nyújtottak. A törvényesség szoros értelmében igaza volt, s az uralkodó meggyőződés, hogy a nemzet akarata ellen kormányozni nem lehet, visszavonta törvényellenes rendszabályait, kibékült a nemzettel, s e kibékülés természetes következménye volt, hogy a nemzet is felhagyott az üldözésekkel, kitisztította a hivatalokat a politikai jellemtelenségektől, a mult rendszer fő corifaeusait félreállította a nélkül azonban, hogy minden kien rectificator vagy szolgabíró avagy székbíró politikai factornak tekintsen, s ugyiszólva a haza egyik részét a másik rész persecutorává tegye.

Ezen példát analog viszonyaink között

mi sem téveszthetjük szemünk elől, az alkotmányát visszavított nemzet törekvése kiválólag az, hogy a 18 éven megzavart alkotmányos rendet és polgárok közti egyetértést helyrehozza.

Látjuk mindenhol, hol kormányok s pártok váltakoznak a hatalmon, a főbb factorok önmagokban érzik azon erkölcsi köteleltséget, hogy midőn az általuk védett párt vagy rendszer megbukik, ők is félreállanak, s biztosabb embereknek engedik át a tért, vagy ha azt nem teszik, a kormány mozdítja félre őket, mert azon régiókban, melyeken a kormány felelőssége áthúzódik más politikai irányhoz tartozó s így az uralomra jutott irányra nézve kétes jellemek nem képesek biztosítani a kormányt felelősségének biztonságáról. Ezen szabály azonban csak a hatalom oly rétegeiben áll egészen követelhetőleg elé, a hol politikai factorokról van szó, s nem azt jelenti, hogy éppen mindent ki kell üzni a közszolgálatból, a ki más rendszert valaha szolgált.

Nálunk, hol a hivatalok legnagyobb része a választástól függ, a választók jogát sértendé az, ha a megválasztandókra nézve ily politikai okokból tennék kifogást, s ez oly theoria lenne, mely most egy, majd más párt álláspontját sértendé, s minden kormányváltozás megannyi anarchiát hagyna maga után. A népválasztásnak meg van azon joga, hogy felöljen bárkit, a ki a nép közvéleményét megnyerheti, s ez ellen csak morális vagy képességi vagy más pozitív törvényben megszabott qualificatio kérdésében tehetni kifogást.

Igy a kisebb helyzeti emberek, s a kormányzás alsóbb regionak factorai, a kikből a többség áll, a választás retoráján átszűrődve, helyt netaláni hagyatásukkal a politikai moralnak megbotránkozást nem okoznak.

De másként áll a hatalom oly rétegeiben, hol már az egyének személyisége megbukott rendszerrel vagy pártokkal azonosítva van; itt nem elég az egyének taleyrandi megtérése, simulékony-sága az újabb-újabb rendszerekhez, ezen simulékony-ság meg abszolutismus alatt, de alkotmányos téren, hol élénk a közvélemény, ily minden hálón átsikló alkalmazkodás nem vehető tekintetbe, s a közvéleményt méltán megbotránkoztatja az, ha a rendszert bukottakk hirdetik s mindamellett a bukott rendszer legdühösebb corifaeusai helyöken maradnak. És pedig meg kell különböztetnünk azt is, midőn a kormány élén alkotmányos párttal cserélkezik, attól, midőn az alkotmány-típust győzi le az alkotmány joga.

Mindenütt a kormányfelelősség, egyenes kiágazási pontjaira, a kormányra jutott eszmék embereit szokás helyezni, még a pártok cserélkezésénél is, és ezt joggal várhatja még Erdély is a kormánytól, annál inkább, mert itt rendszer-változásról van szó, s a kormány-nak magának is érdekében áll a dolgok élére biztos erőket állítani, mert bizony nehéz volna a felelősséget magára vállalnia oly emberekkel, kik éppen azon rendszer ellen élethál-harcot vívtak, mely rendszer végre az örök szent jog alapján visszavívta életét.

Másfelől mi erdélyiek ne legyünk merevek e követelésben is, s meg kell fontolnunk, hogy vannak hazánknak oly tényezői, melyek magoknak érvényt igényelnek, s mely igényt azon tényezők újabb factoraival kiegyenlíteni nem lehet.

Nálunk egy pár nemzetiség van, a melynek a hon alkotmányát felforgató rendszerek szolgálatába sodortatott csaknem minden capacitása. Nézzük meg kiválólag a románokat, értelmiségükből alig pár embert láttunk az ország alkotmánya mellett önfeláldozás küzdelmében résztvenni. Ők az abszolutismust és februári alkotmányt egyaránt kiszolgálták. Közülük sokan kívül állván régen az országos alkotmány sánczain, harczt folytatottak a régi hatalom ellen s szövettek ennek el-lenségeivel; de hiszem, hogy nem meggyőződésből, hanem bizonyos célokból.

Előtök nincs elzárva azon lehetőség, hogy ama célokat, a mennyiben méltányos-sak, az ország szabadelvű alkotmányának visszaállításával még inkább elérhessék, s ez

annyival kevésbé van elzárva, ha meggyőződnek, hogy az alkotmányos párt, megfontolva a megfontolandókat, a prosecutio terére nem lépik. *)

Részemről meg vagyok győződve, hogy alkotmányos fejlődésünk csak így lehet szilárd és biztos, ha annak alkotásában velünk a testvérm nemzetek értelmisége s illetőleg népe is őszinte jó akaratral osztozik.

Ha a testvérm nemzetek között volna-nak annyian független s a mult rendszerekért magokat ki nem tett emberek, hogy azon nemzetiségeknek a közdolgozatra való befolyás körüli igényeit ezen szabadelvűségben s függetlenségben megpróbált elemekkel betölteni lehetne: egyenesen kimondanám, hogy a fenn-érintett alkotmányos szabályt éppen ugy kívánám és pedig a politikai moral szempont-jából reájok alkalmazni, mint mi reánk; de a románoknak, melynek nagy többsége 1848-ban jutott a joghoz, de mindjárt az abszolutismus következtén, az akkori viszonyok természete szerint ezen táborba is átment, a nélkül, hogy ezért nagyobb vádat emelhet-nénk ellenök, egészen más szempontból meg-ítélendők, s e részben a szász elem iránti tekinteteket sem lehet mellőzni — habár ez utóbbiak, mint ősidők óta szabad alkotmány-nal bíró nép intelligentiája szigorubb szem-pontok szerint bírálhatók.

De jövő alkotmányos létünk mellőzhet-len factorai levén a román s német ajkúak is, s egy nagy testvér! harcz után, mi az alkotmánytól várva a béke napjainak felvi-radását, a nemzetiségeket egyetértésre s az értelmiségeket a haza közös szolgálatára kell rehabilitálni.

Ezen nemzetiségek tömege nem felelhet meg a közszolgálati tevékenység igényeinek, erre csak is az ő intelligentiájuk van hivatva; ezen intelligentiát az elmult rendszerben tett szolgálatai miatt ignorálni nem lehet, nem, mert ezen intelligencia csak egy, s mást helyette állítani nem lehet; s nem azért is, mert fel kell tennünk róluk azon morális erőt, hogy midőn alkotmányos szolgálatba lépni, vagy alkotmányos és felelős kormány mellett helyöken maradni készek lesznek, midőn es-küjüket leteendik a király és alkotmány szol-gálatára, számot vetettek magokkal s biznak az alkotmány szabadelvűségében, hogy az elégtételt adand nemzetiségi érzelmeiknek is sokkal biztosabban, mint adott Bach és Schmer-ling rendszere.

Ezek azon eszmék, melyeket elmondani czélszerűnek véltem, most, midőn Erdély is restauratio elé néz addig is, míg a törvény-hozás által alkotmányos rendszere a népjog-hoz idomítva rendszeresítettnek. A mint a fennebbiekben látszik, tulkövetelést nem sür-getek, sőt meg vagyok győződve, hogy bár-mely tulkövetelés vagy fanatismus alkotmá-nyunk s hazánk ügyének rendkívül sokat ártana. Mi kiesiny ország, kiesiny nemzet vagyunk azon nagy állami alakulások közé-pette, melyeket az utóbbi évek kifejtettek, a mi örök a valódi szabadelvűségben, a pol-gárok jogegyenlőségében s a testvér népek-keli jó egyetértésben rejlik; a köztünk lakó népek is csekély nemzetiségek töredékei, ők is utalva vannak a velünk való egyetértés-ben s hazánk közös szabadságában keresni boldogságukat. Részemről soha sem hizeleg-tem a népek szövívői gyöngeségeinek, s na-gyon szeretem e mellett a politikában a pu-ritanismust, hanem Erdély viszonyai közt a távol fény felé haladva, el kell még egy ideig nézni a körülöttünk borongó homályt, és így tul nem feszíthetjük követeléseinket, s nem kívált annyira, hogy ily követelésekről fel-állított elvek sérelmet ejtsenek az együtt élő népek természetzerű igényein, s őket sok részben igazolható békületlenség örvényébe taszítsák.

Megjegyzem egyszersmind, hogy van-

*) Alkalmunk volt észlelni, hogy a közhangulat a Királyhágón innen nem annyira a román és szász főszereplők ellen irányul teljes merevséggel, mint inkább azok ellen tiltakozik, a kik a Schmerling-korszak főbb szereplői gyanánt lépve fel, midőn az alkotmányunkat s hazánk függetlenségét megsemmisítui tervezett rendszerek szolgálatára egész odaadással születtek, egyszersmind elég kihívólag, mint „magyarok” figu-ráltak. Ezek azok, a kiknek eltávolításában a politikai moral-nak s nemzeti indignatiónak elégtételt követelni mindenki. A szászok s románokkal kevésbé bíbelődik a közhangulat.

Szerk. glem

vak magának a társadalmi moralnak is oly követelményei, melyeknek itélete alól semmi politikai érdek, s így a nemzetiségek iránti tekintet sem mentheti fel az illetőket. Talley-rand simulhatott a különböző pártokhoz, de a Robespierre és Marat-féle jellemekben alkotmányos párt nem bízhatik, s kémekeket és árulókat nem vehet fel kebelébe, nemze-tiségi tekintetekből sem.

Hagyjunk át mindenesetre számolatunk-ban egy nagy részt a kormány bölcsességére s tiszta hazafi szándokára; saját körünkben pedig, a mennyiben csak lehet, mindnyájan magyarok, székelyek, szászok és románok feledjük a multakat s egyesüljünk a közös haza szeretetében, s egyetértésünk által köny-nyítsük meg a kormány teendőit, mely az alkotmány határain belül igazságot kíván szolgáltatni minden érdeknek s minden ré-tegnek.

Ha ily eszmék kapnak köztünk uralomra, remélem nem lesz oly terhes Erdélyt az al-kothmány útján megindítani s a végleges be-rendezésre elkészíteni.

Hivatalos közlemények.

(A „Budapesti Közlöny” után.)

Magyar országos pénzügyminiszterem előter-jesztése folytán rendelem, a mint következik:

1. Mindazon tényekre és mulasztásokra nézve, melyek a fennálló egyenes és közvetett adók, ille-tékek és államgyedáruságok kiszabása- és behaj-tása körül érvényben álló gyakorlati szabályok el-lenében, ezen egyenes és közvetett adók, illetékek és államgyedáruságok jövedelmeinek megosonki-tása és megrövidítése czéljából, az 1867-dik évi márczius 10-ig, Magyar- és Erdélyország területén elkövetettek, a megrövidített államjövdelem (legyen az egyenes vagy közvetett adó, illeték, vagy egyed-árusági jövdelem) utólagos befizetésének fenntar-tása mellett, minden, az említett gyakorlati szabá-lyok értelmében kiszabott vagy kiszabandó bünte-tést és azok következtétét általában kegyelmesen elengedem, és rendelem, hogy ezen tényekért és mulasztásokért senki, megbüntettetése czéljából fe-leletre ne vonassék.

2. Azok, kik a fennálló gyakorlati szabályok alkalmazása folytán, a nevezett tények és mulasz-tások miatt az eddig fennállott jövedéki hatóságok által már elíteltettek, de a büntetéspénzt még ed-dig egészen vagy részben be nem fizették, ennek befizetése alól fölmentetnek.

3. Azon személyek, kik a fennálló gyakorlati szabályok értelmében fizetési képtelenségük miatt fogságra ítéltettek, ezen rendeletnek közhirrété-tele napján azonnal szabadon bocsátandók.

4. Ezen rendeletet végrehajtásával magyar országos pénzügyminiszteremet bízom meg.

Kelt Budán, 1867. évi márcz. 22.

Ferencz József, s. k.

Lónyay Menyhért, s. k.

pénzügyminiszter.

Pénzügyminiszteri rendelet.

Magyar- és Erdélyország összes törvényhatóságaihoz.

Ő Császári és Apostoli királyi Felsége folyó évi márczius 22-én kelt és fennebb olvasható leg-magash elhatározását, mely által az 1867-dik évi márczius 10-ig elkövetett jövedéki áthágások bü-n-tetéseit, azok akár már kiszabva volnának, akár pedig ezentul lettek volna kiszabhatók, legkegyel-mesebben elengedni méltóztatott, — oly czélból te-szem át, hogy az a kormány alatt álló törvényha-tóság területén a lehető legterjedtebb nyilvános-ságra hozassék.

Egyuttal azonban a lakosság arra is figye-l-meztetendő, hogy az országos közterhek tárgyában hozott országos határozatnak bódolni ezentul annál szorosabb hazafini köteleltségének tartsa, mivel a fennálló adók pontos befizetésének elmulasztása most már az országos pénztár hátrányára esnek s a nemzeti kormány alkotmányos működését meg-zsibbasztaná; s mert ezen okból a magyar királyi pénzügyminiszterium, az országos határozat által vállaira tett felelősségnél fogva, kénytelen volna az egyenes és közvetett adók, illetékek s az állam-gyedáruság jövedelmeinek megosonkítói ellen a fennálló szabályok teljes szigorát alkalmazásba venni.

Mindazon személyek, kik fizetési képtelensé-gük miatt jövedéki büntető eljárás folytán a kor-mánya alatti törvényhatóság területén fogságot szen-vednek, ő Felsége legmagash elhatározása 3 dik pontjának értelmében azonnal szabadon bocsátandók.

Kelt Budán, 1867. márcz. 26.

Lónyay Menyhért, s. k.

pénzügyminiszter.

Magyar igazságügyi miniszterem előterjesztése folytán Kovács Kálmán magyar királyi ítélőtáblai titkár és segéd elöadót, igazságügyi-miniszteri elnöki titkárrá ezzel kinevezem, s jelen elhatározásom foganatosításával említett igazságügyi miniszteremet megbízom.

Kelt Budán, 1867. évi márcz. 22.

Ferenz József, s. k.

Horváth Boldizsár, s. k.
igazságügyi miniszter.

Az erdélyi unitárius vallás-közönség üdvözlöte.

Főméltóság magyar kir. miniszterium! Az erdélyi unitárius vallás-közönség, Apostoli királyunk ő Felsége iránti legmélyebb hódolata kifejezése mellett, szívből és lélekbeli üdvözlő a főméltóság magyar királyi miniszteriumot az isteni bölcs gondviselés csodálandó utain helyreállított hazai alkotmány élén, mint ennek főbiztosítékát, mint az államélet okszerű fejlesztésének minden irányban nagy horderejű tényezőjét.

Teszi ezt teljes bizalma nyilvánításával, a közremunkáló hazafiság szeplőtlen őszinteségével, a multnak fájdalmas emlékeit üdítő édes örömmel. S midőn üdvözlötenek s bizalmának e szavakban kifejezést ad, nem szűnik meg egyszersmind Istentől áldást kérni ő Felségére a Királyra, a főméltóság magyar királyi miniszteriumra és a hazára.

Fogadja a főméltóság magyar királyi miniszterium az erdélyi unitárius vallás-közönség mély tiszteletű őszinte kifejezését.

Kelt az erdélyi unitárius vallás-közönség képviselő egyházi tanácsa üléséből.

Kolozsvárt, márczius hava 17-dik napján az 1867-dik esztendőben.

A főméltóság magyar kir. miniszterium alázatos szolgálai:
Kriza János, m. k. Pap Mózes, m. k.
püspök. egyházi főjegyző.

Országgyűlési tudósítás.

A képviselőház ülése márcz. 23-kán.

Elnök: Szentiványi Károly. A miniszteri padon: Lónyay Menyhért, Gorove István, Horváth Boldizsár miniszter urak; később báró Wenkheim és b. Eötvös miniszter urak.

Lónyay Menyhért pénzügyminiszter ur szólal föl. (Halljuk, halljuk.)

Beszéde, melyet a ház nagy figyelemmel és a meglegedés jeleivel kísér, a következő:

Tisztelt ház! A magyar pénzügyek kezelését átvéve, kötelességemnek ismertem, a magyar szent korona vagyon-állásáról magamnak kellő tudomást szerezni. Ezen alkalmattal tudomásomra jött azon körülmény, hogy a koronai uradalmak után, az urbériség megváltása, szőlő-, dézma-váltás és egyéb értékesítések fejében nevezetes összegek folytak be és még befolyni fognak, melyek nagyrészt földterhementesítési kötvényekbe helyeztettek el. Miután a hazai törvények a kamrai javak állományának sértetlen megőrzését rendelik, hogy ezen, a kamrai vagyonhoz tartozó érték, mely előbb ingatlan birtok természetét viselte, ezen természetét visszanyerje: ő Felségéhez tett alázatos fölterjesztés folytán, ő Felsége kegyesen elrendelni méltóztatott, hogy mindazon tökéérték, mely kamrai jószágok után befolyt, vagy ezután befolyand, ingatlanba helyeztessék el. (Általános élénk helyeslés.)

Gondoskodni kellett ennél fogva egy értékes uradalom szerzéséről, mely célból alkudozásba bocsátkoztam a londoni „General Company for the promotion of Landeredit” meghatalmazottjával, a Pesthez közel fekvő és jelenben Pesttel vasút által kapcsolott gödöllői uradalom megvétele iránt. (Élénk tetszés.) Miután ezen 29,209 holdat tartalmazó, tehát 2½, mértföldet tevő, kiterjedt kastélyllyal ellátott, jól felszerelt és nevezetes mellék jövedelemmel bíró uradalom megvételét a kialakított 1.840,000 forintért o. értékben és bankjegyekben célszertinek és hasznosnak véltem, ezen nézetemet a miniszteriumnak előadván, az azt magáévá tevő. A miniszterium ezen javaslatát ő Felségének felterjesztvén, ő Felsége ezen uradalom megvételét engedélyezni méltóztatott, azon kikötéssel, hogy a vételár lerovására fordíttassanak mindazon tökéértékek, melyek a kamarai uradalmakból már eddig befolytak, vagy még ezután befolyni fognak. (Általános tetszés.) Továbbá, hogy a miniszterium a kamarai vagyonban történt ezen változást az országgyűlésnek bejelentse és a kamrai javoknak ezen földbirtokbani növekedése annak idejében becikkelyeztessék. (Élénk helyeslés.)

Ezek folytán van szerencsém a t. háznak jelenteni, hogy a tegnapi napon a magyar szent korona számára a gödöllői uradalom megvételét. (Élénk tetszés.) Áll pedig ezen uradalom Gödöllő, Kerepes, Dány, Isaszeg helységekből és az eger-szei, besnyői, babati, szent-györgyi, nyíregyházi, szentkirályi és bagi pusztákból. A vétel kiterjed minden beruházásokra, függő termésre, nevezetes mellékjövödelmekre; a regale évi bére 20,000 forint hoz be, ingóságokra, melyek közt legnevezetesebb a 12,000 darabból álló birkállomány.

A miniszterium annak idejében fel fogja a t. házat kérni aziránt, hogy a gödöllői uradalom, mint a magyar korona elidegeníthetlen birtoka törvény-

könyvünkbe beiktattassék. A miniszterium eziránt a törvényjavaslatot beadandja. (Általános élénk tetszés.)

Mint első szónok a napirenden levő javaslatokról Ghicz Ignác szólal föl, ki a kisebbségi javaslatot fogadja el; mert ez, amár szintén a pragmatica sanctio alapjánól indul ki, még sem tulajdonít annak kelletlenül tágasb értelmet.

Bujanovich úgy találja, hogy a többségi javaslat a birodalmi kapocs föntartása mellett ki is terjeszti az alkotmányos jogokat; az első pedig, hogy mennyire szükséges, csak egy tekintet nyugatra is bizonyítja. Főelőnyét a javaslatnak abban találja, hogy a paritás alapján nyugvó dualismus által az alkotmányosságot és az önállósít is megőrvi. Méltányolja azon feltékenységet, mely mindenekelőtt a jogok fentartása mellett örökös; de azt hiszi, hogy a tulságos feltékenység rideg ábrándokra vezet.

Bónis Sámuel: Nem látja át annak szükségét, hogy a pragm. sanctio által alapított personal unio megváltoztassék. Annak szükségét belátja, hogy a védelem kifejtessék, de ezt a pragmatica sanctio alapján akarja. A többségi javaslat a közös érdekek elintézésére oly módot ajánl, mely az ország önállósít némi részben korlátozza: a delegatiokat. Ez némi részben parlament hatalmával bír; bír felelős, végrehajtó közegekkel. Szerinte, ha nem nevezik is parlamentnek a delegatiót, ez mégis parlament. És ha Bartal mondja, hogy ez kezdete a kezdetnek, úgy szónok hiszi, hogy ez ugy van, és hogy a delegatiók parlamentt fogják magukat kinőni. Tulment továbbá a javaslat a határokon, midőn oly tárgyakat sorol a közügyek közé, melyek nem oda tartoznak. Ilyen a kereskedelem, ilyen az államadósság ügye. Ha már jószántunkból átvállaljuk egy részét az adósságnak, hogy lehet követelni, hogy közösen is kezeljük? Evvel, úgy hiszi, nincs segítve sem a Lajthán tuli népeken, sem a trónon. Valamint nem való azon állítás, hogy a trón nem állhat fenn, ha Magyarországnak külön hadserege lesz, s ellenben az áll, hogy a trón nem állhat meg, ha Magyarországnak külön hadserege nincs: úgy szónok nem véli biztosnak a trónt, ha külön pénzügy nem tartatik fenn Magyarországra számára. Szónok végül áttér a kisebbségi javaslatra, s azt mondja: hogy ezen munkálattal, azonfelül hogy a kérdést megoldani igyekszik, megtartja a pragmatica sanctio terét és a tiszta personal unio. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Szász Károly nem szólalna fel, ha mindkét fél vállalt nagy felelősség nem nyomná, melynek egy részét ő is magára akarja vállalni, kifejtén azon indokokat, melyeknél fogva elfogadja a többség javaslatát.

Nem lát a kisebbségi javaslatban sem cél-szerűséget, sem kivihetőséget. Így például nem talál a kisebbségi javaslatban utasítást arra nézve, hogy mi fog történni, ha a két parlament által különböző határozatok kiegyeztetése végett kiküldött deputációk nem egyeznek és a két parlament sem akar különböző határozataitól elállani?

Jókai képviselő aggodalmaira nézve azt jegyzi meg, hogy a kisebbségi javaslat egyik pontja azt mondja, hogy a javaslat csak akkor léphet életbe, midőn teljes alkotmányosság uralkodik a birodalom mindkét felében; így tehát a magyar országgyűlés, miután önmagával közös ügyet nem akar csinálni, addig nem választ delegatiót és jogokkal addig nem ruházza fel, míg a megfelelő testület a Lajthán tul létre nem jött.

Ezután áttér szónok Jókai képviselő azon állítására, hogy Magyarországnak geographiai helyzete elég szerencsés arra, hogy más segítségére ne szoruljon. Nagy csodálattal viseltetik a képviselő ur nagy képzelő tehetségének ragyogó szülöttei iránt; de e mondat még fokozta Jókai találatkészsége iránti bámulatát. E mondatról senki el nem vitathatja az eredetiséget; de miután Jókai képviselő jónak látta, azt semmivel sem bizonyítani, szónok akarja azt illusztrálni. E célból megemlíti, hogy Magyarország minden hazafiai lelkesedés és erény daczára nem tudta meggátolni, hogy három századon keresztül el ne vérezzen a török hatalom alatt; kétségkívül — szerencsés geographiai helyzeténél fogva. (Helyeslés; derűtlenség.)

Északon egy óriás szomszéd mozdul, ki ha ráteszi medve talpát Halicsra, Magyarországot nyitva találja maga előtt; más oldalról a nagy német nemzet fenyeget; míg délről a roskadó porta romjainak porából ki-kiemelkednek a nagy Szlavország árnyvonalai. Mindezek között Magyarország oly helyzetben van, mint a diótörőben. (Helyeslés; derűtlenség.) Ez azon helyzet, melynek Jókai képviselő örövend. „Versben”, mondja szónok, tán én is mondhattam egyszer másszor ilyformát (hosszas, élénk derűtlenség): de prózában nem mernék ilyent állítani.

Jókai Mór kér szót személyes jegyzésre. (Halljuk!) Nagyon tiszteli, ugymond, a humort, mely ily szomorú tárgy vitatásába is hozhat derűtliséget. Bámulja Szász Károly barátjának műfordítási tehetségét; de azt még sem engedheti neki, hogy az ő (Jókai) szavait magyarból magyarra fordítsa. Ő nem azt mondta, hogy Magyarország geographiai helyzete szerencsés; hanem azt, hogy Magyarország határai szerencsésen vannak kikerekítve, úgy, hogy ezek nem adnak ürügyet semmi megtámadásra. „Ezt mondtam”, így végzi; „erre

tessek cadenciát mondani.” (Élénk helyeslés és derűtlenség.)

Mocsáry Lajos úgy hiszi, hogy nem jó a többségi javaslat megvitatásánál a pragm. sanctio emlegetni. Itt csak oportunitási szempontokról van szó, s az ily összeköttetés által a pragm. sanctio értelmezése megrontatik. A delegatiókról szólván, szintén abbéli aggodalmait fejezi ki, hogy e testületek közös parlamentt fogják magukat kinőni. B. Eötvös miniszter ur által felhozott azon példára, hogy a mohácsi vész után a német császári házra támaszkodott az elgyengült haza, szónok azt jegyzi meg, hogy tekintve az azóta kiállott szenvedéseket, nem lehetne-e kérdezni azt: hogy nem lett-e volna jobb Magyarországra nézve, a török souverainitás alatt maradni. (Élénk helyeslés a baloldalon.)

Széll József a delegatiók ellen fölhozott vádakra azt feleli, hogy nem veszti el Magyarország törvényhozási hatalmát, ha mással megosztja, sem be nem olvasztja közös törvényhozásba; fenn van tartva az ujonezáltság és a vérendszersz megalakításának joga. A delegatiókra csak adminisztratív ügyek bízottak. Eddig nem volt az országgyűlésnek befolyása a hadiadó kezelésére, mert az a megyék útján az ugynevezett bellicia cassába folyt, hol róla az ország befolyása nélkül rendelkeztek. A kölcsönös védkötelezettség sem teremtett újonnan, mert ki tudni akarja, tudja, hogy még a pragmatica sanctio keletkezése előtt is Ausztria Magyarországot, ez pedig Ausztriát védte. Azon állítás, hogy az országgyűlés a javaslat elfogadása által parlament, s a kormány parlamenti lenni megszűnik, szónokot megdöbbenetette. A mi az országgyűlést parlamenttette, az az 1848-ki törvények; főállásuk mellett a kormány pedig parlamenti, mert nem saját önkénye szerint kormányoz, hanem mint az ország többségének kifolyása. (Helyeslés.)

Bobory Károly annak daczára, hogy az országgyűlés a törvényeknek revisióját azoknak helyreállítására előtt lehetetlennek jelentette ki, a bizottsági javaslatokban még sem lát egyebet, mint megsemmisítést azon jogfolytonosságnak, mely minden törvény alapja. A pragmatica sanctióból a kölcsönös védelem kötelezettségét nem következteti; egyébiránt a Madarász-féle határozati javaslat terén áll.

Lator Gábor nem tagadja, hogy mindaz, mit a javaslat tartalmaz, nem folyik régi törvényeinkből; de ha azokban foglaltatnék, akkor nem is lett volna szükség javaslatot készíteni. Gr. Ráday László, sőt Madarász képviselő is bevallják, hogy nagy része a magyar törvényeknek egész századokon keresztül nem élt; nem föladása sem a régi törvényeknek, sem az 1848. évi eszméknek tehát azon törekvés, hogy az alkotmány gyakorlati átvitele lehetővé tétessék.

Gr. Eszterházy István a Magyarországot illető függetlenséget a kisebbségi javaslatban megőrvi, a többségében veszélyeztetve látja. Károsnak tart minden bécsi befolyást. Nem lát biztos jövőt abban, ha Magyarország másképp nem jutna felelős kormányhoz, mint ha függetlenségeről lemond. Ezért pártolja a kisebbség véleményét. (Helyeslés.)

Királyi Pál: Hazánk törvényhozása akkor függesztetett fel, midőn a multnak kiváltságos hagyományai megszűnvin, a társadalmi fejlődés a legistató folytonos munkásságot tette szükségessé. Ez forrása azon véleményeknek, melyekről a ház ma tanácskozik. Beismervén, hogy egyhen, t. i. a trón és a nemzet iránti hűségben, mind a három vélemény találkozhat, szónok mégis — miután a ház csak egyike fogadhatja el — a többség véleménye és az ellene beadott indítvány közt akar összehasonlást tenni.

Először is az indítvány azon mondatát, hogy Magyarország bel- és nemzetközi jogai az 1723 ki törvényekben is biztosítva vannak, s hogy a király jogát csak a törvények értelmében gyakorolhatja, minden alkotmányos érzett polgár szívesen aláírja. De ugyanaz a javaslat több helyen sokkal praecisebb módon van előadvá. Ki elfogultság nélkül kutatja e javaslatot, nem képes egy betűt sem lelni, mely azt csak sejtetné is, hogy az 1723-ki törvények nem biztosítják az ország függetlenségét s államügyeiről való szabad rendelkezését.

Az indítvány, mondja szónok alább, érzi állításai tarthatatlanságát és azért szükségesnek látja azok motivációjába bocsátkozni, s e motivációban azt mondja, hogy a közös ügyek teremtésével Magyarország állami függetlensége stb. megszűnt. Ignorálni tényeket, tagadni igazságokat, ugymond szónok, izlés dolga; de teremtő erőt tulajdonítani véges lényeknek, olyan, mit csak költő irhatott. Ezen kedélyes mámor húzódik végig a gonddal összehordott motivumok egészalmazán. Így szerinte akkor szűnnek meg az ország függetlensége, midőn ügyeit felelős magyar kormány veszi át; a nemzet önkormányzata akkor málának szét, midőn a közös kiadások a belügyi kezeléstől szorosan elkülönítve, az államadósságok felügyelésével felelősség mellett a közös kormány bízottak meg. Föltéve, mondja szónok végre, hogy a ház a két véleményt elutasítván, határozatát az indítvány értelmében állapítaná meg: mi történik? Valószínű, szerinte, hogy a 48-ki tér sorompói előttünk bezáratnak. Maradna-e tehát számunkra hely ezen kívül. Pedig e sorompókon kívül én csak egy sötét utat látok, a mely bennünket ismét a már elmúltak hitt igen válságos kísérletek sivatagába vezetne. Hogy akadna-e szá-

munkra itt is egy Mózes, a ki majd 40 éves kinos bolyongás után az ígért földjére vezet, lejárván a csodák kora, én a legesekélyebb bizalomban sem ringatom magamat. (Élénk helyeslés.) De mégis lehetnek, kik kedvezőbb szemmel nézven a jövő eshetőségeket, e képet színre, alakra hízeltöbbségnek fogják találni. Én megengedem; de nekem is engedjék meg, hogy gyanakodni merjek, miszerint ezen büveregű látcsövön a képzet láthat szép, eddig nem ismert vidékeken életvidor ifjú népeket, talán új államszerkezetet, hatalmas szövetséget: de jobbat, melyet a szem sovárogra keres, mely után a nép eped, hol a vágyak megpihenhetnek: az ős Magyarországot hiába fogná keresni. (Élénk helyeslés.)

Elnök: Stratimirovich képviselő ur szót kér, hogy a miniszterelnök urhoz egy interpellatiót intézhessen. (Halljuk! Halljuk! Nagy feszültség; a képviselők a szónok körül csoportosulnak.)

Stratimirovich képviselő: T. miniszterelnök ur! Ismételt demontik daczára a hírlapok oly hírt terjesztenek és tartalmazznak, melynek hordereje hazánk politikáját illetőleg nagy jelentőségű. Hírlík, miszerint a szerb-bosniai határookra egy osztrák figyelő- és védőhadtest indítatik. Azon viszony tekintetéből, melyben a hadtest illetén mozgósítása a keleti kérdéshez állana; a parancsoló fontosságnál fogva, melylyel ezen kérdés megfelelő és célszerű tárgyalása Magyarország jövődjére bír; azon körülménynél fogva, miszerint alkotmányos országban szokás, nagyobb hadtestek mozgósításának alkalmával ennek célja és irányzata felől tudomást szerezni: először kérdem a t. miniszterelnök urat, vajlon a hírek a hadtestnek a szerb és bosniai határookra való megindítását érdeklőleg való és alaposak-e? és ha alaposak, 2-or: mi célra pontosítottak ezek össze; vajlon a keleti keresztény és nemzeti mozgalomnak barátságos, avagy ellenséges céljából-e?

Gróf Andrássy Gyula miniszterelnök: (Halljuk! Halljuk!) T. ház! A t. képviselő ur a kormányhoz az iránt intéz kérdést, vajlon igaz-e, hogy Bosnia és Szerbország határain nagyobb se-regösszevonulások történtek volna, és ha igen, mi célból?

Miután privát-tudomásom volt arról, hogy a t. képviselő ur ezen kérdést akarja a kormányhoz intézni: magamnak aziránt hivatalos tudomást szerezvén, azt válaszolhatom, hogy a hir egyáltalában alaptalan, és hogy semmi összpontosítás nem történt.

Igy tehát maga a tény nem levén alapos, a másik kérdés magától elesik. Azonban megvallom, nem tartom feleslegesnek ez alkalommal nyilvánítani azon meggyőződésemet, hogy ő Felségének sem mint ausztriai Császárnak, sem mint Magyarország királyának nem állhat érdekében a keleti népek békés kifejlődését bármi uton akadályozni. (Helyeslés.) Hogy ő Felségének külügyminiszteriuma így fogta fel a kérdést, annak világos bizonyosságát látom azon állásban, melyet a szerb várak kiürítése kérdésében elfoglalt, a midőn ugyanis erkölcsi támogatása és közbenjárása által egy oly kérdés békés megoldását sikerült eszközölnie, mely előbb több okvetlenül a keresztény népek békés kifejlődését akadályozhatta volna és összezűkítésekre adhatott volna alkalmat. Ez az, mit e kérdésre válaszolhatok. (Élénk helyeslés.)

Az ülés vége 2 órakor.

A képviselőház ülése márcz. 26-kán.

(Előleges közlés.)

Elnök Szentiványi K., a miniszteriumból jelen vannak gr. Mikó Imre, Gorove István, Lónyai Menyhért és b. Eötvös József.

A jegyzőkönyv felolvasatván, elnök bejelenti a beérkezett iratokat.

Nyáry Pál kérdést intéz a miniszteriumhoz, vajlon szándékozik-e a kormány még ez ülésszak alatt törvényjavaslatl lépni fel a nemzetiségi ügyben?

b. Eötvös József erre azt feleli, hogy a kormány célszertűnek tartja bevárni a nemzetiségi ügyek elintézésére kiküldött bizottmány jelentését, azonban a hozzászólást fentartja magának.

Nyáry Pál e nyilatkozatban megnyugszik. Tisza Kálmán felszólítja a miniszteriumot, hogy a különböző bittfelekezetek viszonyait illetőleg szándékozik-e törvényjavaslatot előterjeszteni?

b. Eötvös József. E nagyfontosságú kérdésre annak idején a kormány választát megígéri. Napirenden van a közügyig bizottmányi javaslat:

Nicolics a többségi vélemény ellen tart beszédet, mert szerinte a delegatiók rendszere alkotmányunkból lényeges jogrész feláldozását vonná maga után. Ez áldozatot nem is a (lajthántuli) népek, hanem a hatalom kívánja tőlünk.

Szentkirályi Mór szónokolt ezután a többségi vélemény mellett. Az élet a törvényekből merített érvek, tartalmasság és szónoki erő jelesége és tartalmasság ezt a legfontosabb szónoklatok egyikévé emelik. Noha e szónoklat egy óránál tovább tartott, a közügyelem pillanatig se lazult, s végeztekor törvényhozásunk ezen veteránja zajosan megjelentetett. Mig jövő számunkban bővebb ismertetését adhatnók, kiemeljük, hogy e szónoklat hazánk helyzetét magasabb európai szempont szélesebb látkörének világában is hatásteljesen feltün-

te. Szólok ezt illetőleg mondja: A ki attól fél, hogy a delegációk oly hadjáratra is megszavaznak a külső, mely a nemzet érdekeivel ellenkezik, azoknak azt lehet felelni, hogy oly háború, mely Ausztria érdekében, s a mi érdekeink ellen volna, ezáltal nem igen képzelhető. A mi azt a kíváncsi illeti, hogy Magyarország támadó háborúban részt ne vegyen, ez csaknem kivétel nélkül most, midőn gyakran egy merész támadással nagy veszélyeket lehet elhárítani. Ha közösen lakunk egy épületben, javígtassuk mi is, mert ha a ház lerokkad, minket is romjai alá temet. A kik azt mondják, hogy Magyarország semmiféle szövetség sem állna érdekében, azoknak nem szükséges a történetből felelni. De tegyük fel azt, hogy az utolsó Árpád tegnap lett volna eltemetve; mitévő lenne ez esetben a nemzet? bizonyára tekintetbe vévén az európai viszonyokat, s látva maga körül a roskadozó oszmán, a fenyegető orosz, s az emelkedő német birodalmat, meggondolná, hogy önmagában nem igen állhat meg s ez rávezetné az örökös tartományokkai szövetségre. Az 1815-ki kőtések dacára is elveszett Lengyelország, mivel jogai valóban biztosítva nem voltak, mert a népek jogait csak a népek szövetezése biztosíthatja. Nekünk épp oly szükségünk van Ausztriára, mint Ausztriának mi reánk, s ez az, a mi a két fél között jó akaratát biztosítja. Hivatásunk az, hogy a nemzet kibonyoltsuk azon helyzetéből, melyben kétségbeesetten maradna a jövő eseményeivel szemben. Meglehet, hogy a jövő nemzedék kárhoztalni fog bennünket, de a történet igazat ad, a mint igazat adott azoknak, kik I. Ferdinándot a trónra emelték, s áldani fogja azokat, kik a nemzetet a nyugalom és jólét révébe vezették (tartós helyeslés).

Várady Gábor, történeti tanúságokat hoz fel a nemzet erejének megmutatására. Lesz-e üdv oly törvényben, mely a delegációk egy tagjának kapacitációja folytán jött létre? A hadügy közösgében Magyarország függetlensége támadatik meg. Volt idő, midőn még a mostani uralkodó ősei csak magyar királyok voltak, de a nemzet megmutatta, hogy a magyar királyság nem pusztul el, s ez idők most is bekövetkezhetnek. Azt mondják ne maradjunk a negatívum terén, de valjón ott maradtunk-e, midőn a miniszteriumnak megadtuk a meghatalmazást. A kisebbségi javaslat fentartja az ország önrendelkezési jogát s azért ezt pártolja.

Tóth Lőrincz a többségi javaslatot mint a haza érdekében elérhető legjobbat elfogadja. A kisebbségi javaslat pusztán negatív. Könnyű szerep, de nem hasznos a hazának. Madarásznak s pártjának vádjait hatásteljesen visszatorolja. Ő azon sikeres politikát akarja követni, melyet Deák Ferencz a nemzet nagy többségének tagjai közt megteremtett. (Hosszas élénk helyeslés a jobb oldalon.)

Csiky Sándor (szélső bal) Madarász beadott indítványát mellett szól nagy zajt s közbekezdéssel derültséget előidéz mondattal. Nem szereti, ha az alkotmány „megszűnésévé” adatik vissza. Előbb csak koronáztassa meg magát a király.

Hilibi Gál János a többségi javaslat ellenében felhozott megjegyzéseket cáfolja. Az erdélyi törvények szempontjából mutatja ki, hogy elődeink a pragmatica sanctionban bennlák a közös védelem kötelezettségét.

Csanády Sándor (szélső bal) felfogása szerint minden lehetetlen. Beszél Bach és Schmerlingről, s a val végzi, hogy Beust és Deák urak egységes birodalmat akarnak; ez is lehetetlen, ez is megbukik. (Megbotránkozás)

Elnök bezáról jelenti, hogy Rónay Jácint képviselőül választván, megbízó levele éppen ülés folyama alatt érkezett. (Éljen!)

A főrendiház ülése márcz. 26-kán.

Elnök gr. Cziráky János jelentést tesz a főrendeknek az országos üdvözlő küldöttségnek ő Felsége részéről fogadtatásáról, s az üdvözlő beszédet, valamint ő Felsége feleletét felolvastatja, az utóbbit a főrendek állva hallgatják meg. Azután elnök rövid beszédben megemlékezik az elhunyt Lonovics József kalocsai érsekről.

A főrendekhez érkezett kegy. kir. leiratot, melyben b. Sennyey Pál főtárnokmester a felsőház vezetésétől fölmentetik s helyébe székhelyi Majláth György nevezett ki elnökké, az alsóháznak tudomásvétel végett átküldetni határozottat.

Ezután a szükségessé vált három jegyzőre adtak be a szavazatok.

A képviselőház ülése márcz. 27-kén.

(Előleges közlés.)

Elnök: Szentiványi. A miniszterek közül jelen volt: gr. Mikó, Gorove, b. Eötvös, Lónyay, Horváth Boldizsár.

Napirendterelés előtt a szélsőbal férfiai tették le indítványokat a ház asztalára. Markos István s elvtársai kívánják, hogy az 1848/9-ben elesett honvédek özvegyei s árvái gondoskodják a haza; a még élő s szolgálatképes honvédek alkalmaztassanak. Vidacs János és elvtársainak indítványa pedig oda megy ki: mondja ki a ház, hogy az emigránsok szabadon visszatérhessenek s elköltöztetve javaik visszaadhatók.

Mindkét indítvány felolvasatván, kinyomtatásuk s a ház tagjai közti kiosztásuk elrendeltetett; tárgyalásuk napirendjét a ház később határozza meg.

Ezután elnök bejelentvén a beérkezett irományokat, hivatalos ügyben távoznia kellett, az elnöki széket Zeyk Károly alelnök foglalja el.

Felvetették a napirend.

A többségi javaslat ellen nyilatkoztak Bernáth Zs., Ragályi, Nagy Ignác, Szontagh és Szilády Áron.

A többségi vélemény mellett: Huszár István, Horváth Lajos, Zichy Antal, Filep Lipót és Horváth Boldizsár igazságügyminiszter, ki szónoki tehetségének ismét fényes bizonyítványát adá, s kinek beszéde a „P. N.” referense szerint e vita folyamán fénypontját képezi.

Az igazságügyminiszter egy idézetében Tisza Kálmán személyes érdeket látván, szokatlan indulatossággal igazítja helyre.

KÜLFÖLD.

— A „Köln. Zig.”-nak írják Bécsből, márcz. 20-ról: „Csernoviczból érkezett egyik sürgöny tegnap az egész várost felháborította azon tudósítással, miszerint az oroszok a Pruthon átjöttek és Moldvaországot megszállották volna. Ezen tudósítás azonban alaptalannak bizonyult be.

A szabadságosok nem hívatnak be, lovak és élélmiszerek nem vásároltatnak, a miniszterium nem hirdetett rendkívüli bevásárlásokat, nem parancsol aggasztó csapatmozgalmakat stb. Ez azonban nem azt teszi, mintha Ausztria a fenyegető vést összetett kezekkel várná s csupán a klérus imáira támaszkodnék. Ausztria önfenntartása igényli, hogy minden eshetőségre kész legyen, s habár seregeit nem állítja hadilábra, szigorú figyelemmel kíséren Európában minden mozgalmat. Ausztria, Porosz- és Németország irányában szorosan a prágai béke pontjaihoz tartja magát t. i. tartózkodik kezét nyújtani a német ügyek fejlesztésében Poroszországnak, bár szívesen működik vele közre más európai kérdések megoldásában. Nem lepték meg a bécsi kabinetet azon szerződések, melyeket Poroszország Bajorországgal és Württemberggel kötött, mert a viszonyok ily fejlődése már némileg a nikolsburgi előegyezményekben ki volt jelölve. Sőt Ausztria ezen csak örülhet, mert elhatározott szándéka a szabályszerű korlátok közt Németország déli részeivel lehető szoros összeköttetésben maradni, s ezeknek erősödése által Ausztria erős szövetségi segélyre számíthat.”

A „Börsen Halle” írja: „Francia és angol lapokhoz állítólag Bécsből f. hó 16-ról egy sürgöny érkezett, mely szerint az orosz követ interpellálta volna a bécsi kabinettet a hadkészülődések miatt. A sürgöny megjegyzi, hogy ezen készülődések csupán a délkeleti ezredek kiegészítésére szorítkoznak. Ezen sürgöny nagyon mystifikálta a párisi és brüsseli lapokat, ha t. i. nem éppen ott helyben gyártott. Világos, hogy ha Oroszország jogát érezné ily interpellációkhoz, azt nem bízna a nagyharagra. De tudnunk kell, hogy Oroszországnak semmi ürügye sincs arra, hogy ily kérdéseket intézzén a bécsi kabinethez, még akkor sem, ha a készülődés nem csupán a hiányok kiegészítésére vonatkozik. E pillanatban, midőn a keleti ügyek csupán a diplomatiailag egyezkedés tengerén hajóznak, nem is szükséges valamely hadseregi készülődés. A szerb kérdés körülbelül meg van oldva és a kandiai kérdés e pillanatban diplomatiailag uton oldatik meg?”

ANGOLORSZÁG. A „Times” is Thiers beszédével foglalkozik. „Sokszor a jó barátok buktatják meg az embert, de Napoleon császárnak azon szerencséje van, hogy ötlet ellenesei szabadítják meg. A császárság külügyi politikája felett alig tudna tanulságosabb mesét mondani a legterjedelmesebb miniszteri beszéd, a legfontosabban szerkesztett kétkönyv, mint Thiers beszéde. Thiers őr éppen úgy számíthat Anglia nagyrabecsülésére, mint Franciaország hálaajára és elismerésére, de Franciaország mult és jövő politikája felett-tartott beszéde bizonyára nem fogja emelni hírét. A hazafiság, erény s szép dolog, ha minden francziának első gondolata saját hazája; de nem gondoltuk volna, hogy Thiers úgy gondolkodnék, mintha egész világ csupán Franciaországért volna teremtvén. — Leginkább kihozza őt türelméből a nemzetiség eszméje. Vannak neki számos ünnepelt olasz hazafi barátai, ezeknek azonban nyíltan meg szokta mondani: „Hazátok szabadságát! igen, de egységet soha!” „A német egység eszméje soha sem fejlődött volna ki, mondja Thiers, a francia uralom agyréme nélkül. És igen helyesen. Németország elsőbb csak 1813-ban ismert magára, mint hatalmas nemzet, midőn a francziákat ki kellett űznie területéről. A német „Vaterland” 50 év óta mindig egységes volt, midőn a Rajna védelme forgott szóban. Nagyon eszalotkozott a Thiers iskolájában növekedett államférfiak, midőn azaz hizelegetek maguknak, hogy a német szövetség lazaságát, vagy Ausztria s Poroszország egymással vetélkedését minduntalan felhasználhatják.” Európa egyensúlyának tökélypontját nem abban találjuk, hogy Franciaország, mint központi nap körül a kis helyek egész rendszert képezve forogjanak, s midőn tetszésünket nyilvánítottuk Olaszország és Németország kiemelkedésén, nem gondoltuk, hogy a szomszédok szerencséje fájdalmat s epéskedést okozzon a gallus-fajnak.”

FRANCZIAORSZÁG. Thiersnek a franczia külpolitikát ostromozó beszédéről, melyben az 1840-ben kudarcot vallott harezias miniszter pálezat tört az olasz egység kivitele felett, de különösen a porosz hatalom Nagy-Németországgá fejlődésének meg nem akadályozása miatt támadta meg a kormány eljárását, az „Opinion Nationale” így ítélt: „Thiers végzettszerű ember; csodálatra méltó adományaival, meggyőző erejével, szellemével, egészséges értelmével, ritka ügyességével, a részletek bő ismeretével, bámulatos emlékező tehetségével mégis még minden kormányának ártalmára vált. Mint a restauratio ellensége a „chartába tudta azt begöngyöltetni”, hogy ez azt szétrepesztesse. Mint juliusi monarchia barátja könnyelmű kalandokra vette rá, melyeket örültséggel hajtottak végre és gyűlölettel végeztek be. Mint a köztársaság szövetségese annak gonosz nemtörő volt, ellentmondásba bonyolította elvével, bukását készítette elő és a reactionnak utat nyitott, melynek gyümölcse, nagy fájdalmára, a császárságot érlelte meg. Ma a császári kormánynak olyatán tanácsokat ad, melyek Franciaországot tönkre fennek és a demokraták ügyét kimondhatlanul compromitolnak.”

A „Monde” Poroszország ellen keresztes hadjáratot prédikál, mely Franciaországra veszélyesebb lehet, mint az olasz egység. „Mindkettőjük, Olaszország mint Poroszország egy és ugyanazon zsákmány-vágygyal birnak, azonban az utóbbinak szelesebbek karmai és csőre is erősebb. Olaszország mindennap gyöngeséget tárja fel; Poroszország napról napra nagyobbul és erősbül. Arra nincs szükség, hogy Olaszország ellen védelmezzük magunkat, de Poroszország rögötni nagyobbodása zavarja országunk nyugalomát.”

A „Siécle” mély szomorodással tesz említést a roubaixi kihágásokról. Műhelyek vétettek ostrom alá, gyárak pusztítottak el oly városban, melynek lakossága 70,000 ember. A „Siécle” a munkások szívére kőti, hogy saját érdekeiket ne kockáztassák.

OLASZORSZÁG. Az olasz lapoknak éppen nem tetszik Thiers beszéde. A „Nazione” Thiers ur ékesszólásától valamely méltóbb beszédet várt; nem foghatja meg, hogyan tarthat Lajos Filep kormány politikája mellett dicsőeszedet egy kitérő történet. „Bécs kapui előtt a győző sereget Franciaország egyetlen szava megállította” mond Thiers — tehát ugyátszik elfeledte, hogy 1840-ben Franciaország vagy inkább Thiers ur, ki Syriába be akart futni, kényszerült volt onnan s a kormánytól is visszavonulni. — Az „Opinion” constátálja, hogy Thiers merevén állva maradt régi eszméi mellett, miszerint Franciaországnak az őt környező államok gyengeségére kell támaszkodni.

Az „Italie” izgat a poroszok ellen. A porosz dictatura mindinkább megerősödik, mondja, ezt nem lehet tagadni és ennek nyomán „új bonyodalmak” felett elmélkedik.

NÉMETORSZÁG. Berlin, mart. 26. Az észak-német parlament mai ülésében az alkotmányterv 6—11. cikkét elfogadtatott. A módosítványok, melyek felelős szövetségi kancellária egyesítését kívánták, elvetettek — ellenben azon módosítvány, mely szerint államszerződésekhez a parlament beleegyezése is szükséges, elfogadtatott.

TÖRÖKORSZÁG. Konstantinápoly, mart. 16. Ismét redifek hívatnak be. A hivatalos lap tagadja azon híreket, melyek szerint Trapezunban és Agraphában a törökök és keresztények között véres összecsúszásra került volna. Hussein pasa mint csapatparancsnok ment Krétába. Leonidas Bulgari is szabadon bocsátott 38 társával.

KÜLÖNFÉLÉK.

* Gróf Péchy Manó ő nmlga kinevezetése kir. biztosul Erdélybe — mint igen hiteles forrásból értesülünk — bevégett tény. Ő ex. 10—15 nap mulva foglalja el állomását, s hivatáskörébe ő Felsége s a miniszterium teljes bizalmával lép; hasonlóval s egész türelemmel várjuk mi is.

* Pár lap irta volt, hogy ő Felsége közelről Erdélyt szándékozik megutazni. Már az alak, a melyben e hír felmerítettett olyan volt, hogy jónak láttuk át nem venni. Most kijelentik, hogy alaptalan hír volt az egész.

— A bekövetkezendő koronázási ünnepélyre hír szerint már több külföldi hatalmaság jelenté, hogy képviseltetni fogja magát. Jelestül a francia és orosz császár, az olasz, spanyol, porosz és portugál király, továbbá a török szultán is. Diplomatiái körökben tudni akarják, hogy a porosz és olasz király hercege által lesz képviselve; nevezetesen Albert és Humbert hercegek neveit emlegetik. A koronázás május 20. és 30-ka között fogna történni.

— Lapunkban is említve volt, hogy a katonai irodából elveszett Oláhország mappája. Vizsgálat történnén, a kérdéses mappát egy ócska papírkereskedőnél találták meg. De 20 levél már hiányzott az egészből. Ugy látszik, hogy a térkép, mint haszonvetélen papír eladatott. Ki volt az eladó, még nem tudatik; de az csak a hadilevéltár parancsnokai közül lehet.

* Közösen érdeklő viszonyok. Tisza Kálmán, a baloldali legelismertebb tagja kimondván, hogy a közösen érdeklő viszonyok nem

most támadtak, s hogy azokat a kényakarat eddig ad libitum intézte, mi örökös forrása lön országgyűléseink meddő sérelmi feliratainak, s hogy idő és erő kárba ment, nem fordíthatott hazánk anyagi felvirágoztatására, ezzel a köztisztelőben álló hazafi emelkedett lélekkel vallotta be a közös ügyek létezését, s elintézésének saját érdekünkben elutasíthatlan szükségességét. Ezért Kemény Zsigmond a „Pesti Napló”-ban őszinte tisztelettel üdvözlö is egy cikkben, melyben a közösen érdeklő viszonyoknak már a Hunyadi János idejében jelentkezését jelzi. De így végzi: „Mit tettünk mi 1848-ban? Tagadtuk-e a közösen érdeklő viszonyok létezését? Kossuth nem tévé. Ő elismerte, hogy az örökös tartományok (nem értjük miért ne vezi Kemény ezeket folytonosan „lajtháninien”) alkotmányos népeivel szemben van az alkotmányos magyar nemzetnek elintézendő közös érdeke. S mit tettünk mi a Schmerling-féle octroyálás után? Követeltük alkotmányunk teljes visszaállítását, de egyszersmind több alkalomkor nyilatkoztattuk, hogy mihelyt törvényalkotási jogunkat gyakorolhatjuk, a közös ügyek elintézéséről gondoskodni fogunk. A hatvanötös bizottmányunk munkálata különféle természetű közös érdekeink kezelésének módjáról szól. Nekünk erős hittünk van ezen megoldási módok czélzertességében, ideértve a delegatio institutióját is.” S hozzá teszi, hogy e műven az országgyűlési többség megegyezésével nyeges változtatás nem fog történni. De több áldozat a közösen alkotott birodalom irányában nem hozhatók.

* Bárd Kemény Gábor folytatja a közös ügyek irányában kisebbségi vélemények feletti bíráló cikksorozatát ugyancsak a „Pesti Napló”-ban, kiemelve a többségi javaslat előnyeit.

* Pestmegye bizottmányának tagjai f. hó 24-én előleges értekezletet tartottak a restauratio tárgyában. A többség azt vitatta, hogy a ki képviselő az nem választandó tisztségre, de határozatot nem hoztak, hanem bízták a közakarat nyilvánulására a szavazásnál, mert a törvény értelmében a ki választó, az választható is tisztségre. A megválasztandóknál kétféle qualificatiót határoztak tekintetbe venni: a becsületet, mely erkölcsi és politikai, s a képességet és jártasságot. A törvényszékeknek azok alkalmaztatnak, kik nem csak az 1848 előtti, hanem az újabb törvénykezést is ismerik s abban jártasok.

* Pompéry, kiváló gonddal és erélylyel szerkesztett „Magyarország” című lapjában kiemeli, hogy a sisztovi békekötés folytán Nándorfehérvár török birtokba jutván, II. Lipót király nem tartá fenn jogát ez erődűz. A békekötés nem foglal magában semmi záradékot a magyar korona jogának fentartását illetőleg, s az ország nem tiltakozott az ellen. Nem avatkozhattunk hát ez ügybe, s arra nincs semmi szükség. Az országgyűlés az egész nemzet osztja a kormány azon politikáját, mit miniszterelhökünk kifejtett az alsóházban.

— Udvari vadászat Gödöllőn. Ő Felsége — mint már irtuk — f. hó 26-kán a magyar korona ezen njonnan vásárolt uradalmába kirándulván, a vadászatban három segédtiszt kíséretében és vendégeivel gr. Andrássy miniszterelnök, báró Wenckheim belügyminiszter, gr. Waldstein tábornok és Ivánka Imre képviselő ural, az eladó bankigazgatósági tanácsos ural vett részt. Ő Felsége Budáról 8 órakor reggel indult egy udvari, és 3 uradalmi négyes fogattal; 9 és fél órakor kezdődött a vadászat a kerepesi erdőben; onnan Gödöllőre méltóztatott ő Felségének kocsihoz, hol a vadásztársaság 12 óra tájban megérkezett, s a várakban történt villásreggeli bevétele után, a Mártonberki pusztán folytatta a vadászatot szalonkákra hajtókkal. Esett összesen 21 szalonka; melyek közül ő Felsége tizenegyet lőtt. Ezután mintegy 3 órakor ő Felsége gróf Andrássy Gyula kíséretében a Szt. királyi pusztára kocsizott, ha valjón az ottani szarvasállományt legalább részben megszemlélhetné-e? — a többi vadásztársaság a magyar északi vasut Issaszeghi állomáshoz kocsizott ő Felségét bevárando, hol is ő Felsége mintegy 5 óra tájban megérkezvén, a bejövétel Pestre 43 percz alatt történt. Issaszeghen gróf Festetics Béla és Wodjanner Albert b. urak, mint a vaspálya igazgatói, az igazgatóság főszemélyzetével diszruhában várták ő Felségét. A szarvasállomány szemlézése igen kedvezően ütött ki, mert ő Felsége egy félóra alatt 2 csapatban mintegy 140 szarvaszt látott, melyeket saját kegyes kifejezése szerint a legszebb és erősebb példányoknak ősmert. Ő Felségét a tömegesen összegyűlt lakosság Kerepesen, a gödöllői várkastélyban, Issaszeghen, Pécelen, és a pesti indóházán legszívesebben üdvözlöttekkel fogadta, melyeket ő Felsége a legnagyobb nyájassággal viszonzott; egyáltalán ő Felsége saját nyilatkozata szerint az egész vadászat menetével és eredményével igen meg volt elégedve. Különösen kegyesen méltóztatott az irant nyilatkozni, hogy az erdőmester (Ditrich Lajos ur) a vadászat helyi viszonyait alaposan ismeri, s a berendezést érti. Hasonlóképen igen kedvezően nyilatkozott azon rend és szépmodoru hajtás felett; megjegyzendő, hogy Dány községének bírja és előjárósága új földesurok tiszteletére maguk is részt vettek a hajtásban.

— Panasz jelentetett be hozzánk, hogy a n. ernyei utolsó postaállomásról a lapok felbontva és hiányosan jutnak az előfizetőkhez.

— Berzeneczy László, mult csütörtökön kezdte meg közkiadásisággal várt felolvasását Pesten a vidgő kis termében. Tárgyai: utazás a földgömb körül és Közép-Amerika leírása.

— A kolozsvári kereskedelmi és iparkamara a magyar felelős miniszteriumhoz feliratot intézett az erdélyi vasut, a telekkönyv behozatala s az urbéri kárpótlások gyors kitisztázása tárgyában.

* „Egy háromszéki invalidus vice freiter“ aláírással Dicső-Szent-Mártonból írt levélből mit vegyünk tudomásul? Egy Sándor- és egy József-napi egészen magánjellemű mulatságról szól. Legfőbb azt emelhetjük ki, hogy a magyar születési alispán házánál a néynapi üdvözlők közt minden nemzetiség képviselve volt, hogy walter, zsukata és csárdás testvériesen váltogatták egymást mulatság közben, a mielőtt örömet következtünk azon törvényhatóságban lakó különböző nemzetiségek egyetértésére.

— Csécsi Nagy József a maga és testvérei nevében szomorúan tudatja szeretett nejének Ujfalvi Juliannának élete 69-dik, házasságuk 25-dik évében március 15-dikén idegyengülés következtében történt kimúlását. Temetése Kuesulán nagy néptömeg s közeli és távoli barátok és barátok részvételével, 17-dikén történt meg. Béke poraira!

(Necrolog.) Nyugalmazott királyi tartományi alszámvevő kis-borosnyói Tompa Simon öreg-ségi végleggyengülés következtében 85 évre terjedt munkás és tevékeny életét folyó hó 18-kán estéli 9 órakor bevégezte. A vesztés fájdalmában osztoznak neje, már özvegy Tompa Simonné, született Bayer Franciska és fiai Inre s Károly nejevel Fréndel Ivánkával. A kisenyedett földirészek az elhunyt végrendelete szerint egy rövid halotti könyörgés után a legnagyobb csendességben fognak f. hó 21-kén délutáni 3 órakor a kis borosnyói családi sírkertbe atyái hamvai mellé elhelyeztetni. Kis-Borosnyó, március 19-kén, 1867.

— A házi-zenei kör folyó hó 31-kén tartandó előadásának műsorozata: 1. „Don Juan“ nyitány Mozart W. A.-tól, előadva a sextett által. 2. „Sobri-dal“ Dreichok-tól, zongorán előadja Perszian Elíz k. a. 3. „Ode de l'amour“ Willmers Rudolftól, hegedűn zongora kísérettel előadja Boér Gergely ur. 4. „Ábránd Lára“ című operából Mailantól, zongorán négykézre előadja Hinez Róza és Tilda kisasszonyok. 5. „Trio (N. 4.)“ Wolfftól, előadja Lázár Ilona k. a., id. Bodor Pál és dr. Hinez György urak. 6. „Finale Tasso“ című dal-műből Donizettitől, előadva a sextett által. Kezdeté délután 4 órakor.

— Párisi kéjtutazás. Szabadi és társa kéjtutazást rendeznek a párisi világiállásra, a magyar miniszterium engedelmével. Meg a program-mok a nyomdából kikérülnek, a következő pontokat akarják előlegesen a t. cz. közönséggel tudatni: 1. Az indulás napja Pestről május 20 kán. 2. Utazási ár Pestről Párisba és vissza a II. oszt. 96 ft, a III. oszt. 77 ft ezüstben. Ezen összeg fejében a t. cz. résztvevők az utazási jegyeket kívül szál-

lással fognak ellátatni Párisban 12., Münchenben 2. és Salzburgban 1 napig; Párisban az indóháznál kocsik fognak a társaság rendelkezésére állani; Versaillesben kirándulás rendeztetik. Mindezek az utazási áról fedeztetnek. A t. cz. közönség teljes biztosságát kijelenthetjük, miszerint a tks főkapitányi hivatal engedélye folytán a befolyandó pénzek a pestvárosi letéti hivatal által fognak kezelni. Azonkívül a vállalkozók összes vagyonukkal jót állottak. Végül fölhevük a társaságunkban utazni óhajtokat, méltóztatnának neveiket s lakásaikat velünk közölni, hogy a programot haladéknélkül megküldhessük. Az útlevelek megszerzéséről is a vállalkozók gondoskodván, kérjük a t. cz. résztvevőket, hogy hatóságaitól személyes leírásukat hozzanak minél hamarabb megküldjék, hogy mi ennek alapján az útleveleket megszerzhessük. — Pest, márcz. 20-kán, 1867. Szabadi és társa a „Komló-kert“ ismert helyiségeiben.

Nemzeti színház. Csütörtökön, márcz. 28-dikán: Ifj. Dumasnak „Gyermekorvos és szerelem-gyermeke“ című drámája adatott, egy kitűnő terméke a színirodalomnak, egy fényes megezőfólasa a drámai hatásadászat azon elfogadott elméletének, mely hősei és hősnőinek halála által akar hatni, mely a színpadi haldoklásnak aestetikán jelenetét keresi; ellenben e darabban egy főszemély sem hal meg, s a hatás mégis oly nagy, a végkibontakozás — hol mindenki tragicus esetekre van előkészítve — oly váratlanul megvilágosító, s oly nagy erkölcsi elégtételt nyújtó, hogy bizonynyal mindenkinek — az egész darab folyamata alatt élénken tartott — érdekeltége a meghatottság fokozódik. Dumas a darab hősnőjét egy szende, ártatlan, s csak szülői tévedéseért büdödni látszó leányt csak is tetszhalottá teszi, kit a végpercznél természetes atyja (ki orvos) életre hoz vissza, s véglegénye kezébe adva, boldoggá teszi, s éppen itt van a drámai hatásnak eddig nem észlelt legfelsőbb fokozata s azon édes meglepetés, melyben a néző e nem várt fejlemény által részeseül; de e mellett egy nagy eszme lengi át az egész művet, a természetellenes emberi törvényeknek iszonyai vannak egész mesztelenségükben előállítva, a házasság felbonthatatlanságának sivar elve, mely az emberiség keresztény részének legalább is egy tizedét teszi szerencsétlenné és boldogtalanná, mely a nem-szeretett férj önkényének dobja oda a nőt és gyermeket, mely a legiszonyabb zsarnokságnak áldozza fel az érzelmei szentségét, mely a gyengét, a védtelent — circusi vértanuként — odadobja az erősnek körmei közé, mely szerelmet s hűséget parancsol akkor, midőn az a szívben nem létezik, mely elválaszthatlan köteleket hoz létre az utat és gyűlölet közt, mely a szív érzelmét minden perczen meghazudtolni, mely rokonszenvet, szerelmet tettetni parancsol ott, hol az nem létezik. És e darabban sujtoltva van, ezen a kor szelleme, ezen a valódi moral által elkárhoztott, s ennek dacára mégis fenntartott természetellenes törvény, midőn annak gyászos eredményeit egész meszte-

lenségében mutatja fel; midőn körünk két legégetőbb társadalmi kérdésének: a nőemancipációnak és polgári házasságnak nagy és sürgetős kérdéseit előtérbe állítja. Lapunk szűk köre nem engedti, hogy ez irány darabot részletesen ismertetjük, hisz-szük azonban, hogy az még elő fog adatni, s azok, kik még nem látták, ritka művelveztől fosztanak meg magokat, ha annak megnézését elmulasztanak, annál is inkább, mert ez idény alatt összevágóbb és sikerültebb előadást ennél nem láttunk. Drágus „Lucien“ szerepében valójában remekelt s játéka minden tekintetben kielégítő volt; be kell vallanunk, hogy Drágus az utóbbi időkben nagy előhaladást tett, szép tehetsége itt előtűnt fejlődött ki, első fellépésekor még nem is sejtett, s most mindenképpen kellemesen meglepő mérvben és mi örülünk a tükely útján való ezen előhaladásának; örülünk, mikint örül a szenvedélyes virágkedvelő, ki egy kis csirából szemel előtt látja felnőni a növényt, mely gyönyörűsködött virággal kecsgett; mi örülünk Drágus ezen előhaladásán, mely Isten adta szép tehetségének komoly és szorgalmas tanulmány általi fejlesztését föltételezi; mi szívvelyesen üdvözljük őt e téren, mert művészetének fokozott fejlődéséből azt ítéljük, hogy nem tartozik azon önbizottak közé, kik a sikerét elvakítva azt hiszik, hogy már mindent tudnak és a feluton megállapodnak. Azért csak előre, a pálya, melyre lépett, rögzös; de nehezebb része már meg van futva, s kitartó szorgalommal el fogja kétségtelenül érni a pályabér dícsőségét. A mai előadásnál még dícsérőleg kell megemlékeznünk Bokodiról, ki az öreg „Jerome“ nem könnyű szerepét jó felfogással és kellő élnésséggel adta. Beresényiné (kit első kiléptekor a vizontlatás örömevel tapsolt meg a közönség) „Lucile“ szerepét hatáskeljesen játszta; csak arra vngyunk bátrak jóindulattal figyelmeztetni, hogy szavalata néha igen sebes és gyengén hangsúlyozott, s főként érthetetlenül lesz azáltal, hogy a közönségtől elfordulva beszél, mit azonban egy kis figyelem és tanulmányi helyrehozhat, mert hangja eléggé szép s eléggé is erős, midőn arra sulyt igyekszik fektetni.

Az erd. muzeum részére 1867. évi február havában beküldött adományok jegyzéke.

I. Könyvek: A londoni kir. tudós társaságtól, Philosophical Transactions Vol. 155. Part. 2, Vol. 156. Part. 1. és Proceedings nr. 76 — 86: A göttingeni kir. tudós társaságtól, Nachrichten aus dem J. 1866. Brassai Sámuelről, The Athenaeum. London 1866. 1. 2. félv. Ferencz Józstól, Keresztény magvető. 3-dik köt. Kolozsvár. 1867. Neumann Sámuelről 7 kötet hadtudományi könyv.

II. Régiségek és érmek. Redl Ignácztól 39 ezüst, 106 réz pénz. — Gr. Bánfi Bélától, egy porosz gyűtűpuska. — Ürmösi Sámuelről, egy régi ekevas és egy kardhordó szij. — gróf Schweinitz Gyuláné gróf Nemes Ilonától 1 nagy és egészen ép cserép urna Kornetzelről. Kastaly Istvántól, 5 helyeges és 1 helyegtelen téglá Portugál. — Lengyel Károlytól,

2 réz pénz. — Winkler Jánostól, 1 római ezüst pénz. — Gámán Zsigmondtól, 4 réz érme.

III. Természeti tárgyak: Ifj. gróf Bethlen Ferencztől, 1 trochus maximus L. és 1 eidas imperialis Lam. — Dr. Szombathelyi Gustávtól, 1 vultur cinereus. — Pataky Ferencztől, 200 db. pilangó Déész környékéről. — Buda Elektől 87. db. kővetlet Hunyad vármegyéből. — Brassai Sámuelről, 35 példány növény. — Pávai Elektől, 171 faj Mehadian gyűjtött növény, 733 példányban. Gr. Schweinitz Gyulától 4 nagy példány marga kőzet növény- és hal-nyomatokkal. — Paget Jánostól 1 db. agyag-kőzet. — A személyzet gyűjtött 2 db. fringilla montifringilla-t. Közli Finály Henrik, titkár.

UJ POSTA.

— A „Moniteur“ Bécsből kapott értesítése szerint, Beust b. tudatta a horvát bánnal, hogy a császár nem sokára megkoronáztatik: Magyarországot, Dalmát, Horvát- és Tótország királyává, reményli tehát, hogy egy tartomány sem fog az inaugurale diploma szerkesztését illetőleg nehézségeket okozni; végül ajánlotta a horvátoknak a magyarokkal kibékülést.

— A „Témp“ írja: A német császárság bevégezt tény. Németország hatalmasb mint V-dik Károly alatt volt, mert ha Spanyolországot nem is bírja, de szövetségese a retentörvált Oroszországot, mely most nem félhet Törökországtól. Ez Franciaországot s a szabadságot fenyegető veszély.

— Párisban hire jár, hogy Luxemburg, 100 millió kárpótlás mellett, Franciaországnak fogna átengedtetni; a népet megsavaztatnák, a Vau-bani által épített Luxemburg várat pedig lerombolnák, csak így egyezvén bele Poroszország az átengedésbe.

— Bécs, mart. 26. A „Presse“ mai esti lapja jelenti, miszerint Ausztria és Hollandia közt ma délben íratott alá a kereskedelmi szerződés.

— London, mart. 27. Miután Disraeli a compromissiot megígérte, az alsóház szavazás nélkül megengedte a reformbill másodikori felolvasását. A budget május 4-én fog előterjesztetni.

Gabonaár Kolozsvárt márt. 28-án 1867.

(Alsó a. mérő, középár.)
Tisztbúza 4 ft — kr. Elegybúza 3 ft 40 kr. Rozs 3 ft 10 kr. Árpa 2 ft 80 kr. Zab 1 ft 68 kr. Törökbuza 3 ft 4 kr. Pityóka 1 ft — kr. Marhabús fontja belváros 13, külvárosban 11 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Mártius 29-kén: 5% Metaliques 100 ft 58.80. 5% Nemzeti kölcsön 100 ft 70. — Kamat 62.40. 1860. Kölcsön 86.08. Bankrézvény 730. — Hitelintézeti részvény 200 ft 185.10. London 10 ft st. 100 ft 23 1/4 kr 128.75. Ezüst 126.25. Cs. királyi arany 6.09.

Mártius 26-kán: Földtehermentesi kötvény Magyarországi 70.50. Erdélyi 66.75.

T. és felelős szerkesztő DÓZSA DANIEL.

NEM HIVATALOS.

KLÁTROBETZ KRÉMER és REIL

KOLOZSVÁRTT

Fóter: Fröhlich-ház 164 sz. a.

husz év óta jó hirben álló férfi-ruha raktárakat a legújabb divat szerint kész öltönyökkel újból szerelték.

A midőn ezt a nagy érdemű uri renddel és a t. cz. közönséggel tudatni kívánjuk, bátrak vagyunk

kész ruháink meglepő olcsóságára és jóságára

figyelmaztetni, még pedig:

vékony brisztól Árpádkák 7 ft 50 krtól fel 16 ft 50 krtól
tavaszi-ősi Andrásy öltöny, magára felöltő 9 ft 80 krtól
fel 20 frtg
tavaszi-ősi Szent-István öltöny, másra felöltő 14 frtől
fel 28 frtg
finom fekete Atillák 16 frtől fel 40 frtg
országgyűlési gubák Krimerből 24 frtől — 30 frtg
szoba-öltönyök csinoson kiállítva 8 frtől — 20 frtg
brisztól pantalonok 4 ft 6 krtól — 10 frtg
brisztól mellények 2 frtől — 5 frtg
brisztól és fekete magyar nadrágok 6 ft 50 krtól fel 10 frtg.

Ezenkívül e tavasz és nyári idényre a legelső gyárokból általunk választott tiszta gyapjú-, szőr-, és len szövetekkel nagy választékban elvagyunk látva.

Megrendeléseket a legnagyobb készséggel divat szerint szép tisztán dolgozva, a lehetőleg olcsó árban és gyorsan szolgálunk.

Szíves látogatásért esedezve

Kolozsvárt, mártius hó 25-én, 1867.

Magvak és növények.

Alólrt ezennel bátorodik a t. cz. virág és növény kedvelőkkel a legálázatosabban tudatni, hogy gazdag tartalmú mag és növény névsorozatja az 1867-ik évre megjelent és kíváncsra bérmentesen szétküldetik.

ABEL RUDOLF & COMP.

mag- és növényárus Hitzingbe, Bécs mellett.

CSIKY TESTVÉREK

(Kolozsvártt, nagypiac Szathmári-ház.)

Dúsan berendezett fűszer-, festék és anyag-kereskedésökben kaphatók mindenféle hazai- és külföldi-friss töltésű

ásványos gyógyvizek

friss Erfurti vetemény-magvak

Ugyszintén mindenféle színtő Olajbatört-festékek

bel- és külföldi butor-lack a legjutányosb áráért.

(110) Optikai, Mechanikai eszközök

kicsérélése, vagy azoknak kiigazítása elvállaltatik.

A legjobb és legkitűnőbb divatczikkék és ékszerek.

Egyenlitők

és

Mérő

eszközök

Vizmértekek

Delejtük

és

Gyűtűkrök.

BOSCOWICZ A.

látserésznek Kolozsvártt

a legnagyobb választékú raktára acél és

ezüst foglaltat

szemüvegek, színházi és vadász

látésővek, Microscopokból

stb. stb.

Gyöngült és gyuladásban szenvedő szemek számára mindennemű

szemüvegekkel

LEHET KAPNI.

Manometer, termometerek

s mindenféle

folyadék próbálók.

Schweici úti rajzeszközök

és

úti zsebbelhordozható körzők.

(124) A TORDAI CSIFRAFOGADÓ

nevezet alatt esmeretes vendéglő,

hol 8 szoba, 2 konyha, 2 pincze, 48 lóra

derék téli istálló, 16 lóra nyári állás, és

több szükséges alkalmatosságok, a lehető

legtisztességesebben és legjobban kiállítva, közeledő április 24-től kezdve több, kevesebb időre, haszonbérbe adható lévén; a vállalkozók, kik erre képességgel és biztositékkal bírnak, siessenek mentől hamarabb a tulajdonossal helyt Tordán ez iránt értekezni.

(108) 30/3 (3-3)

Alólrt tisztellett jelenti a nagy méltóságú urrendnek s a t. cz. közönségnek, hogy az újabb divatos szobafestési rajzmintái, falpapírok, arabeszk plafonok, rokokók sat. sat. nagy választékba megérkeztek, minél fogva képes vagyok minden e szakmába-vágó nagyobb munkákaf i elvállalni, valamint falakat s minden az épülethez tartozó ablakokat, ajtókat és butorokat a kívánat szerint festeni és lackirozni jutányos ár és felelősség mellett

MOLNÁR MÁRTON,

szobafestő és lackirozó.

Lakása középkapun kívül 4-dik ház 411 szám.

(116) (3-3)

Hirdetmény.

Kolozsvártt a birhedi gyógyvizű Nádaai fürdő 1867 ápril 24. fogva haszonbérbe adandó. Értekezhetni róla a tulajdonossal Kolozsvártt kül-monostortezai 54 számú háznál.

(98) 30/3 (2-6)

A karlsbadi

természetes ásványosvíz szétküldése. A karlsbadi ásványosvíz nem ritkán csudálatra méltó arányban növekvő gyógyereje annyira ismeretes, hogy nem szükség azt földieserni. Ez több év század tapasztalataiból felmatott tény. Hogy mily nemű betegségekben keli használni, vagy orvosi kitéttel mire van bivatva Karlsbad, egy dr. Mannl által szerkesztett önálló iratban velősen felmatottatott. Ezen irat mindenkinek ingyen és bérmentve szétküldetik kíváncsra. Karlsbad minden forrásai szétküldhetők, mindezzel inkább a malomkút, a kastélykút és a buzgó forrás küldetik szét legerősebben egész és fél lvegekben. Megrendelések ásványos-vize, buzgó sora (Sprudelsalz), buzgó szappanra (Sprudelsife) pontosan teljesítetnek minden nagyobb városban a bizományok által, és egyenesen Heinrich Mattoni viz-szétküldetési igazgatósága által Karlsbadban, (Csehország) és Bécsben Maximilianutca 5.